

VERKEERSBRUG WERD VERNOEMD NAAR MERWEDEPAVILJOEN

Uitspanning Betlem was het Venetië van het noorden

De brug die de A9 verbindt met de A1, heet de Betlebrug. Hij is vernoemd naar een paviljoen dat in de twintiger en dertiger jaren van de vorige eeuw aan het Merwedekanaal lag. In het verenigingsblad van de Historische Kring Stad Muiden stond in 1999 een verhaal over dit Merwedepaviljoen 'Betlem'.

Op oude ansichtkaarten staat het Bos van Betlem, een twaalf en een halve hectare groot landgoed nabij de brug over het Amsterdam-Rijnkanaal, waar in de jaren 1920-1930 een vermaarde uitspanning was. In die tijd heette het Amsterdam-Rijnkanaal nog het Merwedekanaal. In 1920 kocht de heer Betlem het grootste deel van het bos in het grensgebied van de Gemeente Muiden en Diemen, dat voordien in bezit was van twee Amsterdamse advocaten.

Merwedepaviljoen

Het Merwedepaviljoen, zoals het ontspanningsoord officieel heette, bestond uit een restaurant met terras, een bos waarin je kon wandelen, een hertenkamp en twee grote vijvers waarin je kon vissen. Overdag kwamen er dagjesmensen. 's Avonds speelde er een orkestje voor een publiek dat hoofdzakelijk bestond uit zakenlui. De mensen die er kwamen waren "gegoede lui", want de gewone man kwam daar niet, werd verteld, daar lag het veel te afgelegen voor.

Gondels

In 1928 kocht Betlem drie grote gondels. Hij zette een bord neer met opschrift: "Uitspanning Betlem, Venetië van het Noorden" en ging met gondelvaarten van start. Een vroegere medewerker vertelde in 1982: "Een tochtje duurde een uur en kostte een gulden.

■ Betlem.

We voeren van de kleine naar de grote vijver die door een sloot met elkaar waren verbonden. Er lagen bruggetjes overheen aan het begin van de sloot. In de kleine vijver lag een eilandje dat een broedplaats was voor eenden, ganzen en zwanen. In de grote vijver lag een eilandje waar een theehuisje op stond".

De gewone man kwam daar niet, daar lag het veel te afgelegen voor.

■ Waterrecreatie bij Betlem.

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET STREEKARCHIEF

www.gooienvchthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

11236, Klassenfoto

Leraren kunnen er nu alleen maar van dromen: klasjes van 16 leerlingen! Deze foto uit 1915 toont de zesde klas (nu groep 8) van meester Fabriek met hoofdonderwijzer De Jager van de Koningin Emmaschool aan de Fortlaan te Bussum.

FOTO EN TEKST: STREEKARCHIEF GOOISE MEREN

Brug

In 1930 richtte Betlem een deel van de grote vijver in als zwembad, wat de aantrekkingskracht voor het ontspanningsoord sterk vergrootte. Het paviljoen heeft tot halverwege de jaren dertig een bloeiend bestaan geleid, daarna

ging het bergafwaarts. De belangrijkste oorzaak hiervoor was dat er een vaste brug over het Amsterdam-Rijnkanaal kwam. Hierdoor werd de verbinding met het Gooi en vooral met de stranden van Muiderberg en Oud Valkeveen be-

hoorlijk verbeterd. Veel mensen trokken liever daarheen.

Werkkamp

Het terrein werd verkocht aan de Staat en begin 1942 vestigden de Duitsers er een Joods werkkamp. De dwangarbeiders moesten de kanaaldijk ophogen en egaliseren. Begin oktober 1942 werd het kamp ontruimd en werden de Joodse mannen weggevoerd. Na de oorlog werd het landgoed verkocht aan een chirurg uit Amsterdam. Hij fokte er paarden en bouwde een manege. Hij woonde in een villa tegenover de oude ingang van Betlem.

Nu herinnert slechts de naam van de brug nog aan deze uitspanning.

Bronnen:

- Moelker, H.P. Het bos van Betlem, HKSM 1982.
- Villa Amuda: okt.1999 en Villa Amuda: maart 2018.

■ Rechts de nieuwe Betlebrug, vooraan op de foto lag Betlem.

Ayla Blüm